

VERGADERING GEMEENTERAAD 2013

VOORSTEL

Registratienummer R-2013-0282
Bijlage(n)
Onderwerp Regionalisering Brandweer Beemster

Middenbeemster, 21 oktober 2013

Aan de raad

Inleiding en probleemstelling

Vanaf oktober 2011 is in opdracht van het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) gewerkt aan het inzichtelijk maken van alle organisatorische consequenties van de destijds mogelijke wettelijk verplichte regionalisering van de brandweer. In 2012 is door de Tweede en Eerste Kamer het wetsvoorstel tot verplichte regionalisering van de brandweer aangenomen. Om de daadwerkelijke overgang van de brandweertaken te realiseren is besluitvorming door de deelnemende gemeenten noodzakelijk.

Wettelijke context

Op 25 september 2012 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet veiligheidsregio's in verband met de oprichting van het Instituut Fysieke Veiligheid en in verband met de volledige regionalisering van de brandweer. Als gevolg hiervan wordt de gemeentelijke brandweer opgeheven en worden deze brandweertaken opgenomen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio. De wet is op 1 januari 2013 in werking getreden en bepaalt dat:

1. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente met een gemeentelijke brandweer als bedoeld in artikel 26 van de Wet veiligheidsregio's besluit de gemeentelijke brandweer op te heffen op een in dat besluit te bepalen tijdstip, dat is gelegen binnen een jaar na de inwerkingtreding van dit artikel.
2. Vanaf het tijdstip, bedoeld in het eerste lid, voert de door het bestuur van de veiligheidsregio ingestelde brandweer ook in die gemeente de taken, genoemd in artikel 25, eerste lid, onder a en b, van de Wet veiligheidsregio's uit.
3. Uiterlijk met ingang van 1 januari 2014 wijzigen de deelnemers de regeling, bedoeld in artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's, en treffen het college en het bestuur van de veiligheidsregio de nodige voorzieningen¹.

Achtergrond

In oktober 2011 is het bestuurlijk procesplan onderzoek regionalisering vastgesteld door het Algemeen Bestuur VrZW. Aangezien destijds onduidelijk was of regionalisering wettelijk verplicht zou worden, is uitgegaan van een projectfasering met bestuurlijke go-no go besluiten.

¹ Hier wordt bedoeld dat gemeentelijke brandweertaken worden overgedragen en dat dit wordt vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling,

Elke projectfase is door het Algemeen Bestuur afgesloten met het vaststellen van een projectverantwoordingsdocument en een startdocument voor de volgende fase. Deze werkwijze heeft er mede voor gezorgd dat het project goed financieel bewaakt kon worden.

Het proces heeft tot nu toe bestaan uit:

- een startfase (september – december 2011)
- een inventarisatiefase (januari – oktober 2012)
- een ontwerpfase (oktober 2012 – juli 2013)
- een implementatiefase (juli 2013 – heden)

Het project is grotendeels door eigen medewerkers (o.a. commandanten en inhoudelijk deskundigen) van de deelnemende gemeenten en VrZW uitgevoerd. Met name bij het opstellen van het organisatieplan op hoofdlijnen en het inrichtingsplan zijn veel medewerkers betrokken geweest. Dit heeft de nodige capaciteit gevraagd, maar wel geleid tot inrichtingsvoorstellen met draagvlak. Dit vergroot de toekomstbestendigheid van de nieuwe organisatie.

De Bijzondere Ondernemingsraad is vanaf het begin van het project nauw betrokken geweest en heeft steeds een kritische maar constructieve bijdrage geleverd. Ditzelfde geldt voor het Bijzonder Georganiseerd Overleg, waarin afspraken zijn gemaakt over de harmonisatie van arbeidsvoorwaarden en het plaatsingsproces.

Ook de gemeentesecretarissen hebben een belangrijke bijdrage aan het project geleverd. In eerste instantie door aansturing van de verschillende werkgroepen, en na het aantreden van de directeur VrZW meer in de rol van klankbord ter voorbereiding op de bestuurlijke besluitvorming. Het bestuur heeft het proces nauwgezet gevolgd en zowel ten aanzien van de procesgang als de toekomstige organisatie de benodigde kaders gesteld.

Oplossingsrichting

Voorliggend voorstel is de uitwerking van de wettelijke bepaling in de Wet Veiligheidsregio's. Er is in die zin geen alternatief voorstel te formuleren. Het Algemeen Bestuur VrZW heeft binnen de wettelijke context financiële en organisatorische kaders gedefinieerd voor de toekomstige organisatie VrZW.

Het betreft onder andere een financiële taakstelling van 10% te realiseren in de periode 2014-2017 op de gemeentelijke bijdragen aan de begroting VrZW.

Als belangrijkste organisatorische kaders gelden:

1. de nieuwe organisatie is in de uitvoering sterk decentraal georganiseerd;
2. de informatiebehoefte van de burgemeester is in de nieuwe organisatie geborgd op zowel strategisch als op operationeel/tactisch niveau;
3. de taken van de brandweer worden op regionale schaal georganiseerd;
Hierbij vindt eenduidige aansturing plaats en wordt zoveel mogelijk op dezelfde wijze gewerkt en wordt zoveel mogelijk één kwaliteitsniveau gehanteerd. Op deze manier vindt ontwikkeling en verspreiding van kennis en kunde plaats.
4. in aanvulling op punt 3 geldt dat moet worden gezorgd voor een goede aansluiting tussen de regionaal commandant en de posten en kazernes. Hiertoe worden in de nieuwe organisatie operationele eenheden ingesteld: Beemster gaat samen met Purmerend één operationele eenheid vormen, waarbinnen de dagelijkse aansturing plaatsvindt.
5. een deel van de medewerkers wordt ten behoeve van de operationele dekking overdag op verschillende locaties gehuisvest. Hiermee wordt ook de relatie met de lokale situatie behouden.

6. de kwaliteit van dienstverlening vermindert niet en verbetert zo mogelijk verder. De diensten en de kwaliteit daarvan, die werden geleverd door de lokale korpsen, worden ook geleverd door Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, ervan uitgaande dat de middelen die hiermee samenhangen zijn overgedragen. Om te bewerkstelligen dat korpsen met een afgesproken minimum kwaliteitsniveau instappen is in 2012 een audit uitgevoerd. De korpsen die op normen onvoldoende scoorden hebben de gelegenheid gekregen om dit in 2013 te herstellen en worden in het laatste kwartaal van 2013 opnieuw getoetst.

Het voorstel ten aanzien van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling betreft naast de overdracht van de gemeentelijke brandweertaken (inclusief bijbehorende verplichtingen), wijzigingen op de volgende punten:

- de financiële verdeelsystematiek;
- de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de overdracht van de brandweer;
- de stemverhouding in het Algemeen Bestuur;
- een kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten;
- wijzigingen als gevolg van de oprichting van de nationale politie;
- nadere uitwerking van de gemeenschappelijke regeling in uitvoeringsbesluiten;
- tekstuele wijzigingen.

Gevolgen voor de gemeente

In een overdrachtsdocument zijn alle personele, financiële en materiële consequenties van het opheffen van de gemeentelijke brandweer opgenomen. Onderstaand zijn de door het algemeen bestuur vastgestelde uitgangspunten opgenomen.

Uitgangspunten financiën

Ten aanzien van de financiële consequenties is in de vergadering van het Algemeen bestuur d.d. 24 mei jl. de opbouw van de instapbijdrage 2014 vastgesteld. Uitgangspunt is dat deze aansluit op de historische kosten van de brandweer in de gemeente².

Voor 2017 wordt toegewerkt naar een financieel verdeelmodel gebaseerd op de inkomsten in het gemeentefonds voor rampenbestrijding en crisisbeheersing. Voor de jaren 2015 en 2016 geldt een overgangsmodel.

Ten aanzien van de frictiekosten is eerder bestuurlijk vastgesteld³ dat de ontwikkelkosten voor de nieuwe organisatie ten laste komen van de veiligheidsregio en de ontvlechtingkosten ten laste van de afzonderlijke gemeenten;

De nieuwe organisatie VrZW realiseert in de periode 2014-2017 een taakstelling van 10% op het totaal van de gemeentelijke bijdragen.

Uitgangspunten materieel en materiaal

Voor het materieel en materiaal geldt dat ervan uitgegaan wordt dat dit met de taak wordt overgedragen aan de nieuwe organisatie. Uitgangspunt voor de overdracht is dat dit plaatsvindt tegen boekwaarde volgens de gemeentelijke administratie.

Uitgangspunten huisvesting

Ten aanzien van de huisvesting is in het Algemeen Bestuur d.d. 13 september 2013 vastgesteld dat het vastgoed (met uitzondering van de panden waarvoor btw-herziening geldt) eigendom blijft van de gemeenten. In een separate bruikleenovereenkomst worden nadere afspraken vastgelegd. De panden waarvoor btw-herziening geldt, kunnen op verzoek van de desbetreffende gemeenten met een terugkoopverplichting voor de gemeente worden overgedragen.

Uitgangspunten personeel

Ten aanzien van de personele consequenties is uitgangspunt in het sociaal plan dat dit geldt voor alle medewerkers die op 31 december 2013:

- a. in dienst zijn van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland;
- b. voor 50% of meer werkzaam zijn ten behoeve van die activiteiten die in het kader van de regionalisering van de brandweer door de gemeenten Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Zeevang worden overgedragen aan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

² De instapbijdrage kan afwijken van de gemeentelijke begroting in verband met correcties die zijn doorgevoerd om de brandweerbegrotingen van gemeenten onderling vergelijkbaar te maken en gelijke uitgangspunten te hanteren.

³ Vergadering Algemeen Bestuur d.d. 11 mei 2012

c. alle vrijwilligers van de brandweerkorpsen van de gemeenten Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad en Zeevang. Voor alle bovenstaande medewerkers geldt dat zij mee overgaan naar de nieuwe organisatie. Medewerkers in de functie van ambtenaar crisisbeheersing of ambtenaar openbare orde en veiligheid blijven in dienst van de gemeente.

Als uitgangspunt geldt verder dat de nieuwe werkgever voor wat betreft de rechtspositieregeling volger zal zijn van de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling voor de sector Gemeenten (CAR) en – in beginsel – van de Uitwerkingsovereenkomst (UWO).

De gevolgen van het principeakkoord, waarover overeenstemming is bereikt in het Bijzonder Georganiseerd Overleg d.d. 6 september jl. worden opgevangen binnen de begroting VrZW.

Meetbare doelstelling

Regionalisering van de brandweezorg betekent weliswaar dat de directe sturing op en zeggenschap over de brandweer vanuit de gemeenten vermindert (verlengd lokaal bestuur). De betrokkenheid bij de brandweezorg blijft echter van evident belang. In dit verband is het van belang dat de Wet veiligheidsregio's bepaalt dat:

- de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vaststelt die de gemeente betreffende de brandveiligheid en de werkwijze en kwaliteit van de brandweezorg nastreeft (artikel 3a).
- het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio. Voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan overlegt de burgemeester van een gemeente in het gebied van de veiligheidsregio met de gemeenteraad over het ontwerpbeleidsplan (artikel 14).

Daarnaast wordt in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland bepaald dat de ontwerpbegroting jaarlijks voor 1 april wordt toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Met deze onderdelen voldoet de gemeente aan haar wettelijke taken.

Financiële consequenties

Door de regionalisering van de brandweer zal de bijdrage van de gemeente Beemster aan de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland sterk stijgen. Daar staat tegenover dat vele begrotingsposten ten behoeve van de gemeentelijke brandweer kunnen vervallen. Door de nieuwe verdeelsystematiek die onderdeel uitmaakt van de overeengekomen financiële afspraken, zal de bijdrage voor Beemster ten opzichte van de huidige optelsom van kosten gemeentelijke brandweer en VrZW dalen. In de begroting is hiermee reeds rekening gehouden middels een stelpost voor de jaren 2015-2016 en 2017.

In onderstaand overzicht is te zien hoe de meerjarenraming van de VrZW zich verhoudt tot onze oorspronkelijke begroting en rekening houdend met de reeds ingeboekte stelpost.

Totaal volgens ontwerpbegroting 2014	795.977	780.501	811.939	804.943
Gemeentelijke bijdrage na incidentele compensatie	798.204	754.499	710.793	650.420
Verschil	2.227-	26.002	101.146	154.523
In de ontwerpbegroting is al rekening gehouden met een stelpost taakstellende bezuiniging veiligheidsregio	- -	16.000	40.000-	80.000-

Dit verschil wordt met de besluitvorming over de 1^e begrotingswijziging verwerkt in de begroting 2014-2017

Overige consequenties

Voor de drie medewerkers van Brandweer Beemster betekent de regionalisering dat zij met ingang van 1 januari 2014 een nieuwe werkgever krijgen. Dit geldt ook voor de vrijwilligers, ook zij krijgen een aanstelling bij de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland. Op deze overgang zijn de bepalingen uit het principeakkoord van het Bijzonder Georganiseerd overleg van toepassing. Gemeentebesturen moeten nog instemmen met dit principeakkoord.

Uiteraard werd ten behoeve van de gemeentelijke brandweer ook inzet gepleegd door andere medewerkers van de gemeente Beemster. In principe zou deze ontvlechting dan ook leiden tot frictiekosten. Gezien het feit dat deze taken met ingang van 1 januari 2014 over gaan naar Purmerend, wordt die wijziging daarin meegenomen en niet nader gespecificeerd.

Monitoring evaluatie

Monitoring en evaluatie vindt plaats via de planning & control cyclus VrZW

Voorgesteld besluit

U wordt voorgesteld:

- 1) in te stemmen met de financiële consequenties van het opheffen van de gemeentelijke brandweer en het overdragen van de brandweertaken aan de veiligheidsregio
- 2) akkoord te gaan met de door het college te nemen besluit tot wijzigen van de gemeenschappelijke regeling met ingang van 1 januari 2014;
- 3) aan te geven dat u geen redenen ziet een zienswijze op de begroting VrZW 2014 kenbaar te maken

Communicatie/Participatie

De medewerkers zijn gedurende het proces steeds geïnformeerd door de commandant Beemster en zijn dus reeds geïnformeerd. Diverse medewerkers en vrijwilligers hebben gedurende het proces op diverse onderdelen geparticipeerd in de voorbereiding.

Bijlagen:

1. Gemeenschappelijke regeling
2. Begroting 2014
3. Principeakkoord Sociaal plan